

25 Φεβρουαρίου 1915

Η μάχη της Καλλιπόλης

Οι επιχειρήσεις είχαν βαλτώσει, λίγους μήνες μετά την έναρξη του Α' Παγκοσμίου πολέμου. Ως μέλος του βρετανικού πολεμικού συμβουλίου, αρμόδιος για τις ναυτικές επιχειρήσεις, ο Ουίνστον Τσόρτσιλ πρότεινε, στις 25 Νοεμβρίου 1914, επίθεση του συμμαχικού στόλου εναντίον των Δαρδανελίων. Ο πρώτος λόρδος του ναυαρχείου, Τζον Άρμπουθνορ Φίσερ, είχε αντιδράσει. Στις 3 Ιανουαρίου 1915, ο αρχηγός των ρωσικών ενόπλων δυνάμεων, μέγας δούκας Νικόλαος, ζήτησε από τους συμμάχους του στην Αντάντ να χτυπήσουν τα Δαρδανέλια ή αλλιώς, ώστε να ελαφρωθεί η τουρκική πίεση που οι Ρώσοι πλήρωναν αιματηρά στον Καύκασο. Το αίτημα του Νικόλαου επανέφερε στο προσκήνιο την πρόταση του Τσόρτσιλ. Μεγάλος αγγλογαλλικός στόλος συγκεντρώθηκε και, στις 19 Φεβρουαρίου 1915, ξεκίνησε να κανονιοβολεί τις τουρκικές θέσεις στα Δαρδανέλια.

Οι Γερμανοί είχαν οργανώσει την άμυνα με σειρά ολόκληρη βαρέως πυροβολικού και πόντιση ναρκών. Οι Τούρκοι παρέμεναν αλώβητοι. Στις 25 Φεβρουαρίου 1915, ο στόλος της Αντάντ κατέλαβε τα νησιά Λήμνο, Ίμβρο και Τένεδο, σχεδιάζοντας γενική επίθεση που θα επέτρεπε σε τέσσερα θωρηκτά να περάσουν τα στενά και να βάλουν στη μέση τα τουρκικά πολυβολεία. Η επιχείρηση εκδηλώθηκε στις 19 Μαρτίου και είχε τραγικά για τους Αγγλογάλλους αποτελέσματα. Δυο θωρηκτά βούλιαξαν, ένα τρίτο εγκαταλείφθηκε κι ένα άλλο υπέστη φοβερές ζημιές. Ο υπόλοιπος στόλος αναγκάστηκε να υποχωρήσει σε σημείο έξω από το βεληνεκές των τουρκικών πυροβόλων.

Οι Αγγλογάλλοι σχεδίασαν απόβαση στη χερσόνησο της Καλλιπόλης που εκτείνεται στην ευρωπαϊκή πλευρά των στενών. Πραγματοποιήθηκε στις 25 Απριλίου 1915, με τους συμμάχους να βγάζουν σε πέντε σημεία της στεριάς επτά μεραρχίες. Κόλλησαν στην ακτή που υπερασπιζονταν έξι τουρκικές μεραρχίες υπό τον Γερμανό Λίμαν φον Σάντερς και τον Τούρκο Εσάτ πασά, άλλοτε διοικητή των Ιωαννίνων, τον οποίο είχε αιχμαλωτίσει ο ελληνικός στρατός στα 1913.

Καθλωμένοι στην ακτή, οι Αγγλογάλλοι σφάζονταν από τις τουρκικές αντεπιθέσεις, ενώ δυο θωρηκτά τους βυθίστηκαν από γερμανικό υποβρύχιο (το U – 21) και ένα τρίτο από τουρκικό τορπιλοβόλο που επάνδρωναν Γερμανοί. Τον Σεπτέμβριο του 1915, οι Αγγλογάλλοι θερίζονταν ακόμη στην Καλλίπολη, με τον στρατηγό σερ Άιαν Χάμιλτον να επιμένει να στέλνει τους άνδρες του στη σφαγή. Τον αντικατέστησαν με τον στρατηγό Κάρολο Μόνρο που είχε εντολή «να πράξει ό,τι νομίζει». Διέταξε «αθόρυβη εκκένωση» της Καλλίπολης. Τη νύχτα της 8 προς 9 Ιανουαρίου 1916, ο τελευταίος στρατιώτης αποχωρούσε. Στο σφαγείο του Χάμιλτον είχαν χάσει τη ζωή τους 130.000 άνδρες, ενώ ακόμα 60.000 βρέθηκαν εκτός μάχης από τις αρρώστιες που τους θέρριζαν. Για τη μάχη της Καλλίπολης, γράφτηκε πως «δεν υπήρξε στρατηγικό λάθος που να μην διαπράχθηκε», ενώ «η αποχώρηση έγινε άψογα», χωρίς καν να την αντιληφθούν οι Τούρκοι.

1826: Οι Τούρκοι κυριεύουν το νησάκι Βασιλάδι, προπύργιο του Μεσολογγίου, σφίγγοντας τον κλοιό γύρω από την πόλη, που θα αντέξει ακόμα ενάμισι μήνα.

1848: Με δημοψήφισμα, οι Γάλλοι ιδρύουν τη δεύτερη δημοκρατία, ενώ ο βασιλιάς Λουδοβίκος Φίλιππος έχει ήδη παραιτηθεί υπέρ του 10χρονου εγγονού του και έχει φύγει στο Λονδίνο.

1954: Ο Μοχάμεντ Ναγκίμπ παραιτείται από την προεδρία της Αιγύπτου. Ο Γκαμάλ Αμπντέλ Νασέρ παίρνει στα χέρια του όλες τις εξουσίες ως πρωθυπουργός και επικεφαλής του Επαναστατικού Συμβουλίου.

1956: Σε λόγο του στο 20ό συνέδριο του Κομμουνιστικού Κόμματος της Σοβιετικής Ένωσης, το πρώτο μετά τον θάνατο του Στάλιν, ο πρώτος γραμματέας Νικήτα Χρουστσόφ κηρύσσει την αποσταλινοποίηση και καταγγέλλει την προσωπολατρία.

1986: Αντιμέτωπος με τη στρατιωτική και πολιτική αντιπολίτευση, ο πρόεδρος των Φιλιππίνων Φερδινάνδος Μάρκος, η σύζυγός του και πολλοί άλλοι, μεταφέρονται αεροπορικώς με ασφάλεια, από την προεδρική κατοικία στην αμερικανική αεροπορική βάση Κλαρκ.

2005: Ο Θεσσαλιώτιδος Θεόκλητος ανακοινώνει την παραίτησή του από μητροπολίτης. Είναι ο δεύτερος συνεργάτης του αρχιεπισκόπου Χριστόδουλου που θυσιάζεται, μετά την από την Ιερά Σύνοδο θέση σε εξάμηνη αργία του μητροπολίτη Αττικής Παντελεήμωνα.

2013: Οι ιταλικές εκλογές βάζουν φωτιά στην Ευρώπη, καθώς οι Ιταλοί υπερψηφίζουν τον κεντροαριστερό συνασπισμό (Πιερλουίτζι Μπερσάνι) με 29,54% αλλά «νεκρανασταίνουν» τον «μισητό» στις Βρυξέλλες Σίλβιο Μπερλουσκόνι (29,18%) και επιβραβεύουν τον αντισυστημικό Μπέμπε Γκρίλο («Κίνημα πέντε αστέρων») με 25,5%. Ο εκλεκτός Βρυξελλών και Γερμανίας, απερχόμενος πρωθυπουργός Μάριο Μόντι, καταποντίζεται με 10,56%

Η 25^η Φεβρουαρίου στον πολιτισμό

25 Φεβρουαρίου 1983

Πεθαίνει ο Τένεσι Ουίλιαμς

Ήταν ήδη 33 χρόνων, όταν, στα 1944, παρουσίασε τον «Γυάλινο Κόσμο» που τον οδήγησε στην επιτυχία και την αναγνώριση. Ο Τένεσι Ουίλιαμς γεννήθηκε στις 26 Μαρτίου 1911 κι από νωρίς ενδιαφέρθηκε για τη συγγραφή θεατρικών έργων. Ο κόσμος του είναι γεμάτος από την ανθρώπινη απογοήτευση, στην οποία το σεξ και η βία κρύβονται πίσω από μια επίφαση ρομαντικής ευγένειας. Ο «γυάλινος κόσμος» είναι η συλλογή ομοιωμάτων ζώων από γυαλί, στην οποία η ντροπαλή πρωταγωνίστρια χάνεται, προσπαθώντας να ξεφύγει από την πραγματικότητα μιας αποτυχημένης κυνικής μητέρας και του κυνικού γιου της. Το «Λεωφορείο ο Πόθος» που ακολούθησε (1947), μαζί με την επιτυχία, κέρδισε και το βραβείο Πούλιτζερ. Είχε προηγηθεί το μυθιστόρημά του «Η ρωμαϊκή άνοιξη της κυρίας Στόουν» (1950) που άρεσε. Συνέχισε με το θεατρικό «Λυσσασμένη Γάτα» (1953) που κέρδισε δεύτερο Πούλιτζερ. Αναφέρεται στις σχέσεις και τα ψέματα που διέπουν τη ζωή μιας οικογένειας πλούσιου γαιοκτήμονα του Νότου. Στο ίδιο ζοφερό περιβάλλον κινήθηκαν και τα έργα του «Ξαφνικά πέρσι το καλοκαίρι» (1958), «Το γλυκό πουλί της νιότης» (1959) και «Οι νύχτες της Ιγκουάνα» (1961). Τη δεκαετία του '60 χάθηκε καθώς προβλήματα υγείας τον ώθησαν στον αλκοολισμό και στα χάπια ύπνου που του προκάλεσαν εθισμό. Αγwνίστηκε να απαλλαγεί και επανήλθε στη συγγραφική δραστηριότητα, στα τέλη της δεκαετίας. Τα έργα του όμως αυτής της περιόδου ήταν πολύ κατώτερα και γνώρισαν την αποτυχία. Πέθανε στις 25 Φεβρουαρίου 1983. Είχε ευτυχήσει να δει πολλά από τα θεατρικά του να γίνονται κινηματογραφικές ταινίες με σπουδαιούς ηθοποιούς όπως ο Μάρλον Μπράντο, η Βίβιαν Λι, ο Πολ Νιούμαν, η Ελίζαμπεθ Τέιλορ κ.ά.

1707: Γεννιέται ο Κάρλο Γκολντόνι, Ιταλός θεατρικός συγγραφέας κωμωδιών, που έγραψε πάνω από 250 έργα. Θεωρείται αναμορφωτής του είδους, καθώς αντικατέστησε τη φάρσα με την κωμωδία χαρακτήρων. Από τα σπουδαιότερα έργα του θεωρείται η «Λοκαντιέρα». Πέθανε στις 6 Φεβρουαρίου 1793.

1841: Στη Λιμόζ της Γαλλίας, γεννιέται ο Πιέρ Ογκίστ Ρενουάρ, μεγάλος ιμπρεσιονιστής ζωγράφος και εραστής του κόκκινου. Στα τελευταία χρόνια της ζωής του, το σώμα του άρχισε προοδευτικά να παραλύει. Συνέχισε να ζωγραφίζει καθισμένος σε κινητή πολυθρόνα. Ζωγράφιζε ως τις τελευταίες του ώρες και ο περίφημος πίνακας «Μεγάλες λουόμενες», που στολίζει το μουσείο της Στοκχόλμης, είναι από αυτή την περίοδο. Πέθανε το 1920.

1873: Γεννιέται ο Ιταλός τενόρος όπερας, Ενρίκο Καρούζο, ο μεγαλύτερος της εποχής του. Πέθανε το 1921.

1890: Γεννιέται στην Αγγλία η πιανίστρια Ντρίμ Μύρα Χες. Πέθανε 25 Φεβρουαρίου του 1965.

1899: Πεθαίνει ο Πολ Τζούλιους Ρόιτερ, Γερμανός δημοσιογράφος, ανταποκριτής και μεταφραστής που εγκαταστάθηκε στην Αγγλία (1851). Το 1850, ίδρυσε το ειδησεογραφικό πρακτορείο που φέρει το όνομά του, ξεκινώντας μία ταχυδρομική υπηρεσία με περιστέρια που κάλυπτε την απόσταση Άαχεν - Λονδίνο. Το 1871, του απονεμήθηκε ο τίτλος του βαρόνου. Είχε γεννηθεί το 1821.

1964: Ο Κάσιους Κλέι (μετέπειτα Μοχάμεντ Άλι) γίνεται για πρώτη φορά παγκόσμιος πρωταθλητής βαρέων βαρών του μποξ, βγάζοντας νοκ άουτ τον Σόνι Λίστον στο Μαϊάμι.

1972: Το σοβιετικό διαστημόπλοιο «Λούνα 20» επιστρέφει στην Γη με δείγματα από την επιφάνεια της Σελήνης.